Energiaa

Suomalaisen Energiaosuuskunnan lehti ▪ Nro 5 ▪ marraskuu 2009

seo.

Kansikuva
Tarmo Valmela

Kirje kilpailuvirastolta - pääkirjoitus s. 2
Lammin Autohuolto Oy Vuoden Yrittäjä s. 4
Pukaron Paroni 20 vuotta s. 6
Hailuotoon s. 8
Älykäs maksuverkko s. 10
Kauppiaspäivät kutsuvat s. 11
Utsjoella vaihdos s. 12

Pukaron Paronin 20-vuotisjuhlapäivänä 10.10.2009 aurinkoisella mittarikentällä vasemmalta SEO:n kenttäpäällikkö Kari Kyllönen, toimitusjohtaja Harri Vuontelo, Pukaron Paronin yrittäjät Hannu ja Piia Kohtaniemi sekä SEO:n hallituksen varapuheenjohtaja Mikko Marttila.

Pääkirjoitus

Sisältö

2 Saimme kirjeen kilpailuvirastolta

3 SEO-kauppiailla perinteiset kauppi aspäivät

4 Lammin Autohuolto Oy
- Ydin-Hämeen ensimmäinen Vuoden Yrittäjä

6 Pukaron Paronin 20-vuotta
- Asiakkaiden ja yrittäjien juhlaa

8 Hailuoto, se on Euroopan ulkopuolella

10 Ainacom Oy ja SEO verkottuivat

11 Reisbook - Tolokkua vaille toimiva SEO henkilökunta yhteystiedot

12 Tutunkauppaa Utsjoella

Saimme kirjeen kilpailuvirastolta

Kilpailuvirasto on avannut oma-aloitteisen selvityksen liittyen bensiinin tukku- ja vähittäiskauppaan. SEO oli selvityspyynnön saajien joukossa myös vuonna 2002, jolloin bensamarkkinoita edellisen kerran selviteltiin. Silloin kuulemma näyttö öljy-yhtiöiden yliyönneistä oli liian ohut. Nyt on tilanne toinen. Sadat kauppiaat eivät ole väärässä tällä kertaa. On myös huomattu, että öljy-yhtiöiden määräysvalta ja ”ylihinnoittelu” koskee myös ns. komissiokauppiaita.

SEO huolehtii omalta osaltaan itsenäisen kauppiasverkostonsa kilpailukyvystä. Pidämme kunniassa reilua osuuskuntaperiaatetta ja kohtelemme kauppiaita tasaveroisina jälleenmyyjinä. Osuuskunnan hallinnassa olevat bensa-automaatit noudattavat varastonhallinnasta tuttua periaatetta. Ensin sisään tullut myydään ensin ulos ja hinnoitellaan sen mukaan. Näinhän kauppiaat itsekin käytännössä toimivat. Tämän vuoksi osuuskunnan omilla myyntipisteillä ei ole asiaa SEO-kauppiaan ostohinnan alapuolelle ja niiden on muutenkin katettava kulunsa.

Bensiinikaupan hinnoitteluongelman ydin on hintaeroissa, joita öljy-yhtiöt ylläpitävät yksipuolista määräysvaltaansa hyväksikäyttäen. Kun automaatti alihinnoittelee, se korvataan muiden ja lähinnä miehitettyjen asemien ylihinnalla. Tästä kärsivät sekä asiakkaat että kauppiaat. Asiakkaat pakotetaan tekemään kaksi pysähdystä, ensin halpisbensapumpulle ja sitten huoltamon

Energiaa seo.

Julkaisija
Suomalainen Energiaosuuskunta (SEO)
Viipurintie 11, 15150 Lahti
puh. (03) 883 060
www.seo.fi

Vastaava päätoimittaja
Tero Riuttamäki,
puh. 045 657 9029
tero.riuttamaki@seo.fi

Ulkoasu
Mainos-Karttunen,
puh. 0400 572 771
mainos@karttuset.net

baariin, jos sinne enää viitsii tai ehtii mennä. On aika erikoista, että kun kauppiaat investoivat palveluihin ja tavaratarjontaan, öljy-yhtiöt repivät kaksin käsin asiakkaita kylmille pisteilleen.

Saisimmeko viimeinkin bensiinin hinnoitteluun läpinäkyvyyttä ja jopa kaupallista kannattavuutta? Tukkukauppa on sellainen laji, että katteet ovat pieniä, puhutaan noin yhdestä sentistä, parhaimmillaan. Yksikään huoltoasema, kylmä tai miehitetty, ei saa toimitetuksi polttoainetta isommassa erässä kuin säiliöauton kerrallaan. Muut paljousalennukset ovat sopimuskikkailua. Kun tukkukauppias väittää pystyvänsä myymään kannattavasti halvemmalla suoraan kuluttajille kuin omille jälleenmyyjilleen, hänellä on ketunhäntä kainalossa. On lisäksi väärin, että miehitetyt asemat on velvoitettu osallistumaan erilaisiin korttialennuksiin - SEO-kauppias sen sijaan päättää tästäkin itse.

SEO vastaa alussa mainittuun kilpailuviraston kyselyyn kauppiaiden omistaman osuuskunnan näkövinkkelistä. Itsenäisten kauppiaiden edun mukaista on selvittää kilpailuvirastolle huolellisesti markkinoiden epäterveitä piirteitä. Ennakoimatta tulevia ratkaisuja totean tässä, että bensiinikauppiaiden liitossa aloitteestani käynnistetty hintatutkimus sisältää niin laajan aineiston, 20.000 riviä hintatietoa kahdeksan kuukauden ajalta, että jatkotoimet ovat välttämättömiä. Muuten meillä ei ole mitään eroa kilpailun ja epäterveen kilpailun välillä. Ja ne eivät tietääkseni tarkoita samaa.

Ensimmäinen SEO Energiaa -lehti ilmestyi kesäkuussa 2007, ja otan sen pääkirjoituksesta tähän loppuun pienen lainauksen. ” Tarjoamme Sinullekin, omistajakauppias, varteenotettavan vaihtoehdon tehdä kauppaa itsenäisesti, vaikuttaa ja päättää omista sekä samalla myös osuuskunnan asioista. Olisiko nyt aika ottaa ohjat omiin käsiin ja päättää, mikä euro kuuluu Sinulle ja mikä yhtiölle”. Osuuskunnan kauppiasmäärän tasainen ja hallittu kasvu todistaa, että viesti on kuultu. Nyt meillä on tilaisuus vaikuttaa myös kaupankäynnin edellytyksiin. Toivottavasti kaikki omistajakauppiaat ovat rivissä mukana.

Vilkasta ja tuloksellista loppuvuotta toivottaen

Markku Kasurinen

SEO-kauppiailla perinteiset kauppiaspäivät

Lahdessa Kauppahotelli Grandissa 27.-28.11 järjestetään kauppiaspäivätapahtuma, johon kuuluvat perjantaina aamupäivällä osuuskuntakokous jäsenille, lounaan jälkeen tietoiskuja ja keskustelutilaisuus sekä iltapäivän kestävä tarviketoimittajien näyttely.
Perjantai-ilta huipentuu Lahti-Hallin Suuret Pikkujoulut -tapahtumaan, johon SEO-kauppiaspäivien väkeä on ilmoittautunut 120 hengen verran. Illassa esiintyvät huippuluokan artistit **Mamba**, **Kaija Koo** sekä **Virve Rosti** ja Menneisyyden Vangit. Viime vuonna kahden päivän supertapahtumaan osallistui lähes 3.000 henkeä.
SEO-kauppiaiden kasvanut lukumäärä on saanut tarviketoimittajat jälleen liikkeelle. Osaltaan ketjumuutosten tilanne parantaa itsenäisten kauppiaiden markkinatilannetta. Ketjukampanjoiden vastapainona ovat aidosti paikalliset asiakastarpeet ja kauppiaan oman osaamisen ja markkinatuntemuksen hyödyntäminen. Tarviketoimittajista on mukana yli 20 yritystä. Toki itsenäiset kauppiaat osaavat myös yhdessä kampanjoinnin taidon, jota SEO-verkoston uudistunut markkinointi ryydittää.

Ydin-Hämeen ensimmäinen Vuoden Yrittäjä

Lammin Autohuolto Oy tarjoaa vanhan hyvän ajan palvelua

Lammin Autohuolto Oy:n omistajat ottivat Vuo alueen yhteisessä Yrittäjäjuhlassa Tuuloksen K Hauhon, Lammin ja Tuuloksen yrittäjäyhdistyst Lehtinen, Matti Vuorinen, Timo Pöystilä ja Jani Yrittäjät

Palveleva huoltoasema sai jälleen tunnustuksen, kun Lammin Autohuolto Oy valittiin Ydin-Hämeen Vuoden yrittäjäksi. Hauhon, Lammin ja Tuuloksen yrittäjäyhdistykset järjestivät yhteisen Ydin-Hämeen Yrittäjäjuhlan. Ensi kertaa Ydin-Hämeessä valittiin yksi yhteinen Vuoden Yrittäjä -palkinnon saaja. Palkitun Lammin Autohuolto Oy:n yrittäjät **Tero Lehtinen, Timo Pöystilä, Jani Saarinen** ja **Matti Vuorinen** ottivat palkinnon iloisina vastaan. Asiasta kerrottiin Hämeen Yrittäjien nettisivulla 5.10.2009.
Hämeen Yrittäjät ry:n sivustolla yrittäjätiimin palveluja kuvattiin asiantunteviksi ja vanhan hyvän ajan palvelua tarjoaviksi. Yrityksen asiakaskunta tulee Lammin ja lähiseudun lisäksi alueen vapaa-ajan asukkaista.

Palkinnon jakanut toimitusjohtaja **Juha Haukka** Hämeen Yrittäjistä muistutti, että palkinnon saaminen edellyttää yrityksen palveluiden, tuotteiden ja toimintojen tehokkuutta ja omaperäisyyttä, uusien tuotanto- tai palvelumenetelmien soveltamista sekä esimerkillisyyttä yrittäjyyden edistäjänä.
Palkinnon saanut Lammin Autohuolto on palkintoraadin mukaan toteuttanut laadukasta palvelua sisulla ja sitkeydellä.
- Alan vahvan muutoksen keskellä he ovat valtavirran vastaisesti panostaneet vanhan ajan palveluun, joka on laajasti saanut asiakkaiden kiitoksen ja kollegoiden tunnustuksen, Haukka kehui.
Yrityksen liikevaihdosta puolet koostuu korjaamotoiminnasta, varaosien myynnistä ja kahviosta. Toinen puolikas myynnistä tulee polttoaineista. Lammin Autohuolto Oy kuuluu SEO-ketjuun on Autoasi-korjaamoketjussa. Korjaamolla huolletaan nykyisin kaikki automerkit.

Lammin SEO:lle uudistunut ilme saatiin syksyn tullen. SEO:n toimintaan yrittäjät ovat tyytyväisiä, systeemiä kuvataan hyväksi ja kevyeksi, riittää kun ostetaan polttoaineet. Yrittäjäryhmän ryhmäkuvan on ottanut Keski-Häme -lehden Juha Reinikainen.

Yrityksen juuret ulottuvat 40 vuoden päähän, vuoteen 1969, jolloin lammilainen **Kalervo Pöystilä** aloitti yritystoiminnan nimellä Auto- ja konekorjaamo K. Pöystilä. Perheen pojat, **Timo Pöystilä** ja **Tero Lehtinen**, jatkoivat yritystoimintaa 1986. Lokakuussa 1993 yritys muutettiin Lammin Autohuolto Ay:ksi ja 2005 yhtiömuodoksi tuli osakeyhtiö. Yrityksen viidestä omistajasta neljä työskentelee korjaamolla. Toimitusjohtaja Tero Lehtisen ja korjaamopuolella työskentelevän Timo Pöystilän kanssa yritystä pyörittävät heidän serkkunsa Jani Saarinen sekä Matti Vuorinen. Viides osakas, **Antti Koskinen**, ei ole aktiivisesti mukana yrityksen toiminnassa. Yrityksessä työskentelee tätä nykyä neljän osakkaan lisäksi huoltopuolella yksi ulkopuolinen työntekijä, Janin veli **Henri**.

Vuoden Yrittäjiä mietityttää alan tulevaisuus. Bensan myyntikilpailu Suomessa on kovaa, niin on tilanne Lammil-

den Yrittäjä -palkinnon vastaan Ydin-Hämeen apakanmäellä 3.10.2009. Palkinnon luovuttivat en puheenjohtajat. Kuvassa vasemmalta Tero i Saarinen, Kuva: Jouni Lehtonen, Hämeen

lakin. ABC:n ja Nesteen nokittelun sijaiskärsijöinä ovat yksityiset yrittäjät. Oikeita huoltoasemia lopetetaan ja isot ”marketit” vain jäävät. Kuitenkin erikoispalveluita tarvitaan, ja juuri huoltotoiminta pitää Lammin Autohuollon pystyssä.

Hämeen Yrityssanomat kirjoitti otsikolla ”Laadukasta huoltoasemapalvelua sisulla ja sitkeydellä”, ja kuvaa yrityksen taivalta ja selviytymistä erilaisista karikoista. Vuonna 1986 liiketoimintavastuu siirtyi Pöystilän pojille. Timo ja Tero olivat kovan paikan edessä, sillä yritys oli investoinut uusiin tiloihin ja toiminnan kehittämiseen ja asemalla oli miljoonaluotto. Lammilla ei ole ollut tapana mennä kyykkyyn heti ensimmäisen vastoinkäymisen edessä. Tero Lehtinen kertoo Hämeen Yrityssanomissa, miten maalla on kunnia-asia hoitaa asiat ilman konkurssia. Nuoret miehet laittoivat yrityksen rullaamaan, ja vuonna 1993 yritys muutettiin Lammin Autohuolto Ay:ksi ja 2005 yhtiömuodoksi tuli osakeyhtiö.
Vaikeimmaksi hetkeksi Lehtinen sanoo haastattelussaan 1980-luvun lopun valuuttaluotot, jotka lähes kaksinkertaistuivat ison devalvaation myötä yhdessä yössä, kuten monille yrittäjille tuolloin kävi. Yrittäjien tähtihetkeksi Lehtinen sanoo ensi vuoden, kun kaikki velat tulevat maksetuiksi.

Lammin Autohuollon ehdoton vahvuus on ammattitaito. Huoltomiehiä kurssitetaan useamman päivän ajan vuodessa. Koneet ja laitteet pidetään nykyaikaisina, jotta uusienkin autojen huollot hoituvat. Yleishuollon tarjoajilla on EU:n kilpailulainsäädännön ansiosta mahdollisuus saada nykyisin kaikkien merkkien tekninen tuki, ja se on Lammin Autohuollossa hoidettu Autoasi-ketjun kautta.

Jani Saarinen ja koko aseman väki auttavat edelleen kanta-asiakkaita tankilla, sillä automaattimyynnin tarkoituksena on ollut vähentää kiusausta ”unohtaa” maksut. Palvelu voi silti pelata tarvittaessa.

Matti Vuorinen myymälässä öljyhyllyn ääressä. Lammi on maa- ja metsätalousalueen keskellä, ja öljyvalikoima on sen mukainen.

Yrittäjyys kantaa tutussakin porukassa

Suku on pahin, sanotaan, mutta lammilainen viisikko on tullut keskenään toimeen mainiosti. Eri lehtiin annetuista haastatteluista käy ilmi, miten avointa ja rehtiä liiketoiminta on parhaimmillaan.
- Hyvin on sopu säilynyt. Sitkeys ja sisu ovat menestyksemme salaisuus, Jani Saarinen sanoo.
- Kyllähän tämä on sellainen elämäntapa. Oman sitkeytensä ja luonteensahan tämä vaatii, Tero Lehtinen jatkaa.
Huoltamo oli alkuaikoina avoinna arkisin aamusta iltaan sekä sunnuntaisinkin 11-20. Ainoastaan joulu- ja juhannuspäivät liike oli kiinni. Nykyisin yrittäjät ovat hieman helpottaneet työtahtia. Liike on kiinni sunnuntaisin.
- Ensimmäisen kerran pidin viime kesänä oikein kolmen viikon kesäloman, Jani Saarinen sanoo.

Monipuolisista palveluista voidaan vielä mainita katsastuspalvelu, kaikkien merkkien varaosapalvelu, nykyisin yhä tarpeellisempi autojen ilmastointilaitehuolto, OBD-koodien selvitys ja vikadiagnoositestaus sekä ehdoton erikoispalvelu, moottoripyöränrenkaiden tasapainotukset.
Vielä mainittakoon yksi miellyttävä piirre yrityksen toiminnassa: Lammin SEO kuuluu niihin yrityksiin, jotka kertovat avoimesti netissä päivän polttoainehinnat.

Korjaamossa on runsaat tilat, ja asiakkaat kokevat tuovansa auton oikealle ”vanhan ajan palvelevalle” huoltoasemalle.

Pukaron Paronin 20-vuotta

Asiakkaiden ja yrittäjien juhlaa

Pukaroon saavuttaessa kuutostiellä oleva uusi liittymä ohjaa sisään turvallisesti ja houkuttelevasti. Tämän Itä-Suomeen vievän turistiväylän taukopaikat ovat hyvin suosittuja ja sen vuoksi liikennejärjestelyihin on kiinnitetty viime vuosina erityistä huomiota myös tielaitoksen puolelta.

Pukaron Paronin in-house brändeihin kuuluu mm. Scanburger, jonka logo komeilee lippurivistön ja liikemerkin välissä. (TV)

Pukaron Paronissa vierailu kertoo pian, miksi monistettujen konseptien massasta on helppo erottua. Kuva: www.pukaronparoni.fi.

Ravintolan laadukas tarjonta ja laajat tilat ovat osaltaan pitäneet Pukaron Paronin taukopaikkojen kärkikaartissa parin kymmenen vuoden ajan. (TV)

Pukaron Paronin alkukirjaimet esiintyvät liikkeen logossa, asusteissa ja painotuotteissa kautta linjan. (TV)

Pukaron Paronin mittarikenttä on iso ja avara, jossa voi vaivattomasti tankata joko automaatilta tai itsepalvelumittarilta kassaan maksaen. Mittareita on kahdeksan kaksipuoleista paikkaa, joten kiireisenäkin aikana löytyy vapaa mittari. Pysäköintitilat ovat runsaat ja liikennöinti on helppoa. Kävelymatkaa ovelle tulee enimmilläänkin vain muutama kymmenen metriä. Parkkialueella on omat ruudut busseille, ja niistä pääsee lähes kuivin jaloin sisätiloihin saakka.

Pihalle avautuvat kukkakaupan ovet ja kesäaikaan toimii myös jäätelökioski. Aulaan astuttaessa vasemmalla on Scanburgerin myyntipiste ja oikealla autotarvikemyymälä, jonka takana välittömästi on Ruokamarket. Siitä alkaa bulevardi, jonka varrella ovat kaikki muut palvelut, vasemmalle jäävä kahvila- ja ravintolaosasto, oikealla puolella lahjatavaramyymälä, kirjapörssi, löytömarket ja makeistukku. WC-tilat ovat esimerkilliset, invaosasto on yhdistetty lastenhoitohuoneen kanssa, ja bussiporukan käyntiin kapasiteetti on taatusti riittävä.

Lahjatavaramyy hoitaa Piia Koh vät yksityiskoha pysähtymään ja

Sopivasti erilainen palvelukeskus

Polttoainekaupassa tämä SEO-verkoston suurin liikenneasema on menestynyt 20 vuoden ajan asiakkaita kuunnellen ja kilpailussa mukana ollen. Pukaro merkitys koko yksityisten huoltamoyrittäjien joukossa korostuu hyvän liikkeenhoidon ansiosta, sillä Pukaro on jatkuvasti suosituimpien taukopaikkojen listalla kärkipäässä päihittäen useimmat konseptoidut ketjupaikat.

SEO:n kenttäpäällikkö **Kari Kyllönen** tuumiskeli 20-vuotisjuhlien yhteydessä, mihin Pukaron Paronin tapaista paikkaa voi verrata:

- Yksityisiä vastaavia paikkoja ei Suomessa ole kuin muutama, ja tämä on lajissaan ainutlaatuinen sekä toimintatavaltaan että laajuudeltaan.
- SEO-asemien joukossa 20 vuoden virstanpylväs on sekin huomionarvoinen, sillä väliin mahtuu monenlaista taloustilannetta ja kilpailu valtateiden varsilla muuttunut voimakkaasti, itsekin aikanaan huoltoasemayrittäjänä pari vuosikymmentä toiminut Kyllönen painottaa.

Hannu Kohtaniemen mukaan SEO on ollut polttoainetoimittajana sekä luotettava että kilpailukykyinen koko 20 vuoden ajan. Tästä osoituksena on yrityksen polttoöljymyynti, joka hoidetaan omilla säiliöautoilla.

Liikeideat kehitetään itse ja tällä saadaan sopivasti erilaista taukopaikan luonnetta. Pukaron Paronin yrittäjät Piia ja Hannu Kohtaniemi ovat tottuneet olemaan tiennäyttäjinä.
- Yrittäjätoiminnassa on seurattava jatkuvasti ympäristöä ja kehitettävä uutta, mutta kaiken perustana on asiakkaiden kuunteleminen ja heidän odotuksiinsa vastaaminen, Hannu Kohtaniemi muotoilee, mutta ei moiti konseptiasemia. Päinvastoin, monistettujen palvelukeskusten joukosta on helppo erottua omilla ratkaisuilla. Suuren, jopa 10 000 neliön uusi rakennus on suunnittelupöydällä odottamassa maakuntakaavan vahvistumista. - Kahvilaa tai ravintolaa uudisrakennukseen ei aiota laittaa, mutta uusia myymälöitä on suunnitteilla, pääosa kuitenkin vuokrattaisiin muille yrittäjille.

Maukasta ruokaa ja hyvää makua

Kauppalehden yrityssivustolla viime vuonna Hannu Kohtaniemi kiteytti menestymisen perustuvan useisiin tukijalkoihin. Ehkä siksi bensiinin kivenkova hintakilpailu ei ole lyönyt yrittäjää polvilleen, kuten olisi voinut käydä. Asiakkaiden määrä oli suuri alusta alkaen. Hannu Kohtaniemi tarjosi vaihtoehdoksi yksityisen liikenneaseman ja matkailukeskuksen, joka on saanut asiakkailta kiitosta omaleimaisuudellaan ja erityisesti hyvällä ravintolallaan. **Hannu** ja **Piia Kohtaniemen** yritys ja Hannun sisarelleen vuokraama **Kati Laurilan** kahvila-ravintolayritys työllistävät sesongista riippuen kaikkiaan 40-70 työntekijää. Kati on toiminut ravintolayrittäjänä jo 15 vuoden ajan.

ymälää ja ostoja taniemi. Viehättä- dat saavat kulkijat ihastumaan. (TV)

- Pätevän henkilökunnan merkitys on ratkaisevan tärkeä, sillä työaikaa kuluu paljon pelkkiin puheluihin ja tietokoneella työskentelyyn, yrittäjä myöntää. Tämä tarkoittaa käytännössä, että johtamismenetelmät ovat kunnossa, eli tehtäviä ja vastuuta on siirretty organisaatiossa lähemmäs asiakkaita.

Lahja- ja sisustustavaravalikoimaa ja muita ostoja Kohtaniemet tekevät useimmiten yhdessä. Vaimonsa Piian makuun hän luottaa varauksetta, sillä tarjonta on valtava, ja oikeat tuotteet löytyvät Piian hyvällä silmällä. Liiketoimintoja on ajan myötä tehostettu mm. yhdistämällä osastojen kassatoimintoja.

Pukaron Paronin tilat palvelevat hyvin myös rahtareita, eli kuljettajia, matkanjohtajia ja muita ammattilaisia, onpa yläkerran kokous- ja koulutustiloissa usein pidetty kauppias- ja yrittäjäpalaverejakin. Tilausautonkuljettajat palkitsivat Pukaron Paronin Vuoden Taukopaikka -tittelillä jo 1994, yhtenä ensimmäisten joukossa. Vuonna 2004 Kohtaniemet vastaanottivat Vuoden Yrittäjä -tunnustuksen Lapinjärven kunnassa.

Hannu ja Piia Kohtaniemi olivat pukeutuneet juhlapäivänä yrityksen nimen mukaisiin asusteisiin. Pukaron Paroni -nimen yritykselle muuten keksi jo aseman rakennusvaiheessa Hannun äiti Aila Kohtaniemi. (TV)

Piia ja Hannu Kohtaniemi saivat ottaa vastaan runsaasti onnitteluja. Kättelemässä SEO:n hallituksen varapuheenjohtaja Mikko Marttila, oikealla kenttäpäällikkö Kari Kyllönen ja toimitusjohtaja Harri Vuontelo. (TV)

Ruoka- ja juhlavieraat mahtuivat mukavasti 300-paikkaiseen ravintolasaliin. Kesäisemmällä kelillä terassilla on tarjolla vielä 100 lisäpaikkaa. (TV)

Lasten suosikit Miina ja Manu vierailivat juhlapäivänä Pukaron Paronin kirjapörssissä. (TV)

Hailuoto, se on Euroopan ulkopuolella

Huoltoaseman toimintojen tarpeellisuus korostuu olosuhteissa, joissa ihmisten elinkeinot ja liikkuminen ovat konkreettisesti sidoksissa paikkakunnalla toimivien yritysten palveluihin. Hailuodosta on toki alle tunnin matka Ouluun, mutta itsenäinen kunta ja omillaan toimeen tuleminen on ollut hyväksi havaittu piirre, johon kuuluu myös muiden huomioon ottaminen ja yrittäjätyön arvostaminen.

Uudet ilmeet Hailuodon SEO-asemalle tehtiin lokakuussa 2009, edellisestä elämästä muistuttava kyltti on seinässä, sillä asemalla myydään Shellin voiteluöljyjä.

Hailuotolainen bensiinikauppias ja huoltoasemayrittäjä **Ilpo Tuukkanen** matkustaa säännöllisesti Oulussa sijaitsevaan toiseen yritykseensä, Honda Centeriin. Matkalla ehtii ajatella maailman menoa ja hoitaa asioita. Tämäkin haastattelu tehtiin tiistaina 27.10. klo 18.15-18.45 Ilpon ollessa kotimatkalla. Tuukkaset rakensivat talon Hailuotoon 1980. Luotolainen Ilpo siis ei ole, vaan paljasjalkainen oululainen. Kesämökki on kuitenkin ollut vuodesta 1962 Hailuodossa, jota kautta saari tuli tutuksi kalastuksen ja metsästysharrastuksen ansiosta. Ilpon vaimo Oili toimi vuoteen 1990 asti Oulun kaupungin palveluksessa, mutta ryhtyi sitten hänkin huoltamohommiin.

Bensaa ei enää jäätietä pitkin

Erillään mantereesta oleva saari, jolle ei ole kiinteää kulkuyhteyttä, on tielaitoksen lautan varassa. Vaikka alukset kulkevat jäissäkin, joskus tulee katkos, tai jäätie on poikki lumimyrskyn tai railojen takia. Ilpo Tuukkanen on havainnut muutoksen:

- Talvet eivät ole enää sellaisia kuin 1980-luvulla, kun säiliöauto ajoi pienehköjä bensakuormia jäätietä pitkin, ei kuitenkaan enää 1990-luvulla. Jonkinlainen ilmaston lämpeneminen on varmaan tosiasia.

Oili Tuukkanenkin on ehtinyt toimia huoltoasemalla lähes 20 vuotta.

Yritystoiminnan Tuukkanen aloitti ostamalla joulukuussa 1979 Hailuodon huoltoaseman osuuskaupalta. Asema oli vuokrattuna vappuun 1980 asti, jolloin hän pääsi aloittamaan virallisesti kauppiaana. Autoja Hailuodossa oli noin 500, ja savuja vajaa 400. Traktoreita oli runsaasti, noin 400, koska maanviljelystä harjoitettiin nykyistä enemmän.

- Kerran otettiin autorekisteristä markkinamielessä tilastoja. Traktoreita oli yllättävän paljon, ja pienempää maataloutta oli vielä 1980-luvulla. Troolareita oli parikymmentä, jotka tarvitsivat löpöä ja voiteluaineita, Tuukkanen muistelee ensimmäistä kymmenlukuaan yrittäjänä.

Ilpo Tuukkasella oli toinen huoltoasema Kempeleessä, öljy-yhtiöltä vuokrattuna vuosina 1996-2007. Siinä oli vene- ja pienmoottoritoimintaa ja se toimi myös pakettiautojen kalustamisen toisena pisteenä.

- Suttuisemmat vanerityöt näihin asennusfirmojen pakuihin tehtiin silloinkin täällä Hailuodossa.

Ilpo Tuukkanen puhuu yritystoiminnan mahdollisuuksista ja siitä, miten huoltamoyrittäjät ovat monitaitoista väkeä. Hän oli juuri lauttamatkan alkaessa sopinut Sprinterin sisustamisesta kalaliikkeen tarpeisiin. Vaikka etäisyys Ouluun on vain 50 km, lauttamatka kestää 25 minuuttia ja on otettava viileäkuljetuksissa huomioon etenkin kesällä, ku-

Tielaitoksen omistaman Destian web-kameroihin on linkit myös Hailuodon kunnan nettisivulla. Kuva on peräisin puolilta päivin keskiviikkona 28.10.2009. Taustalla näkyvät tuulivoimalat ovat Pohjolan Voiman tytäryhtiön PVO-Innopower Oy:n tuotantolaitoksia.

ten lohenpyynnin aikaan juhannuksen tienoilla. Tuukkanen on tänä vuonna tehnyt 32 autoa, kun vuonna 2007 tehtiin yli 100 autoa.

Huoltamoyrittäjien arvostus

Polttoainekauppiaat ovat kaiken kaikkiaan Tuukkasen mielestä taitavia ihmisiä, ja on sääli, että ammattikunnan arvostus pantiin pilalle, kun ihmiset opetettiin automaatteihin. Palveluammatissa hankittu kokemus suuntautuu sitten muille alueille ja toimialoille. Nyt pitää olla isot asemat, lounaat ja autonpesusysteemit, ja joka alueelta on saatava tuottoja.

- Tämä oli harmi, kun ala lähti menemään siihen, että varsinaisella leipäpuulla eli polttoainekaupalla ei saatu enää riittävää toimeentuloa. Mekin olemme monen alan osaajia ja ammatti-ihmisiä. Pienellä paikkakunnalla on sitä vailla ettei pidä olla myös psykologin vikaa. Meilläkin on baarissa aamupalaveri joka aamu, kun väki kokoontuu.

Ilpo Tuukkanen Hondan tassuja vaihtamassa Hailuodossa.

Lipunvaihto tuli ajankohtaiseksi vuonna 2007 edellisen öljy-yhtiön verkostomuutoksissa. Omistajakauppiaalle kun ei tuntunut liikenevän panoksia, Tuukkanen kartoitti vaihtoehtoja.

- SEO:n aluepäällikkö **Raimo Lehtosaari** tuli käymään ja heti oli sanat yksissä. Hailuodon aseman kehittäminen oli kokonaisuutena paras hoitaa omien suunnitelmien mukaan, mutta Shellin voiteluaineita Tuukkanen pitää edelleen kaupan, kun niiden kanssa oli opittu pelaamaan.

Hailuotolaisten elinkeinoihin kuuluu edelleen kalastus, joten perämoottoreita ja veneitä menee kaupaksi, vaikka venevalmistajilla on tällä hetkellä heikommat ajat. Tuhannen asukkaan kunnasta mantereella kulkee töissä noin sata ihmistä, minkä lisäksi saarella on maa- ja metsätaloutta. Jäkälää nostetaan edelleen, tosin vain yhden yrityksen voimin, koska sen käyttö koristeina ja lääkkeissä on vähentynyt. Jonkin verran sitä menee poroelinkeinon harjoittajille.

- Yrittäjien kokemuksissa 30 vuoden historian aikana ei ole näin tiukkaa ollut, lama on siltä kannalta pahempi kuin 1990-luvun alussa. Silloin toki tuli konkursseja ja korot oli mitä oli. Nyt on kone- ja venekauppakin pohjalukemissa, muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta, Tuukkanen päivittelee.

Tulevaisuus on matkailun

- Matkailu edustaa Hailuodossa tulevaisuutta, ja siltayhteys on toiveissa saada, ehkä uutta lauttaa ei enää tilata jäljellä olevien kahden lautan tullessa tiensä päähän, huoltamoyrittäjä arvelee.

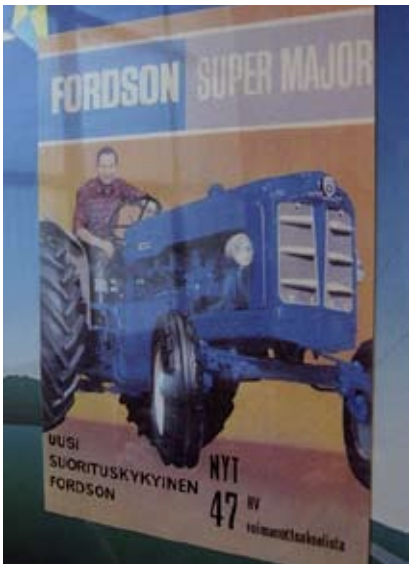

Nostalgiaa aseman ikkunassa, ja takavuosina Hailuodossa oli todellakin vilkasta maa- ja metsäta

Lautta oli välillä poissa liikenteestä kelirikon ja laitevikojen takia, mutta esimerkiksi konepäällystölakon aikaan öljy-yhtiö palkkasi troolarin, jolla tuotiin saarelle lämmitysöljyä.

- Ensin täytettiin vanhustentalon säiliö, ja sitten meidän säiliöt. Myrskyssäkin ajettiin troolarilla, säiliöitä oli ruumassa, ja joskus vielä heikolla kelillä ajettiin säiliöautollakin. Siihen aikaan, kun ADR-lupia ei tarvittu erikseen, ajoin minäkin autokomppaniassa saadulla kortilla, Tuukkanen kertoo Hailuodon huoltamotoiminnan vaiherikkaasta historiasta.

Asumiseen panostetaan

Hailuoto on Perämeren suurin saari, kooltaan lähes 200 neliökilometriä. Saarelta on matkaa Ouluun n. 50 km ja vakituisia asukkaita noin tuhat. Lauttamatka saarelle kestää noin 25 minuuttia ja talvisin on osan aikaa käytössä myös jäätie.

Hailuoto on suosittu vapaa-ajan viettopaikka ja saarella onkin 600 vapaa-ajan asuntoa. Syksyiset Siikamarkkinat, Hailuoto-hiihto, kesäiset käsityömyymälät, veneilytapahtuma Hailuoto Weekend ja elokuun 19. päivä järjestettävät perinteiset jahtitanssit ovat jo vakiintuneita tapahtumia.

Kunta on viime vuosina panostanut vakituisen samoin kuin loma-asumisten kehittämiseen. Kunnan asukasmäärä lisääntyi vuoden 2008 aikana ja oli vuoden vaihteessa 1030. Lähde: www.hailuoto.fi

Ainacom Oy ja SEO verkottuivat

Koko 2000-luku on ollut tietoliikenteen jatkuvaa uudistusta ja EMV-ratkaisun kypsymistä. Maksukorttien turvallisuuden parantaminen on edellyttänyt verkkoyhteyksien suojaamista. SEO on valinnut kauppiailleen kokonaisratkaisun, jonka avulla turvallisuus on huippuluokkaa, ja samalla voidaan jatkaa sekä SEO:n omien yrityskorttien että useilla paikkakunnilla välttämättömien gprs-laitteiden käyttöä. Yhteistyökumppanuus Hämeenlinnassa toimivan Ainacom Oy:n kanssa solmittiin syyskuussa 2009. SEO:n projektipäällikkö **Tero Riuttamäen** mukaan SEO-kauppiailla on nyt huoltamoalan käyttöön saatavissa oleva edistyksellisin tietoverkkoratkaisu.

Turvataso varmistettu

SEO:n ja Ainacom Oy:n verkkoratkaisu perustuu MPLS-verkkoon (Multiprotocol Label Switching), joka on suljettu täysin ulkomaailmasta, ja se välittää vain verkkoon osoitettua (label) maksuliikennettä.
Turvallisuusvaatimukset toteutetaan käytössä olevien Luottokunnan hyväksymien määritysten mukaan. Kyseessä on PCI DSS (Payment Card Industry Data Security Standard), eli lyhyesti PCI-standardi, joka on kansainvälinen maksukorttialan tietoturvastandardi. Siinä ovat mukana Visa International, MasterCard Worldwide, American Express, JCB ja Discover Financial Services.
PCI-standardi ohjaa maksukorttien tili- ja tapahtumatietojen vastaanottamista, käsittelyä, tallentamista ja välittämistä. Sen noudattaminen on pakollista kaikille korttitapahtumia vastaanottaville, välittäville tai tallentaville tahoille, kuten kaikille kauppiaille, jotka vastaanottavat maksukortteja sekä kaikille palveluntarjoajille, jotka käsittelevät maksukorttitapahtumia.
Vaatimukset koskevat lisäksi kaikkia järjestelmäkomponentteja. Tällaisia ovat kaikki verkkokomponentit, palvelimet ja sovellukset, jotka sisältyvät tai ovat liitettyinä kortinhaltijoiden tietoja sisältävään ympäristöön.
- Toinen vaihtoehto olisi ollut toteuttaa auditoinnin kautta VPN-yhteydet, mikä olisi merkinnyt suurempia kustannuksia, Riuttamäki toteaa.

Uuden ratkaisun edut

Maksupääteliikenne toimii sujuvasti ja nopeasti, eli verkko ei sisällä muuta dataa. Palveluntarjoajia ovat tällä hetkellä Autotank, Finnpos, ja Kahraksen Ponsi-ohjelmisto. Palvelutoimittajista esim. RAY voi toimia tässä verkossa. Lähitulevaisuudessa yleistyvät sirupelikoneet voidaan kytkeä samaan tietojärjestelmään. Tulevaisuudessa tietyillä edellytyksillä kauppiaalla voi olla omia ratkaisujaan sekä yrityskortin että uusien sirullisten korttien kanssa.
- Etuna on, että paikallisella tasolla päätelaitteiden suojaus on helpompaa, koska ne eivät ole julkisiin verkkoihin näkyvissä. Päivitysruljanssia paikalliseen laitteeseen ei sen vuoksi tule, SEO:n atk-asiantuntijana toimiva Tero Riuttamäki korostaa.
- Tämä on edistyksellisempi ratkaisu kuin muilla öljy-yhtiöillä, kauppiaalla on valinnanvapaus, jota ei ole kellään muualla. Tämän verkkoratkaisun myötä voidaan jatkaa myös gprs-tekniikalla. Kaikki päätelaitteet ovat samanlaisia, ja jokaisen laitteen voi vaihtaa kentästä toiseen. Tämä ei ole edes kauppiaskohtaisesti sidottu, vaan rikkoutuneen laitteen tilalle saa nopeasti uuden, ja mobiili laite soveltuu vaikka kauppiaan toritapahtumaan, tai järvelle mukaan, Riuttamäki selostaa.

Hämeen nopein tietoyhtiö

AinaCom Oy on kotimaiseen Aina Group -konserniin kuuluva ICT-palveluyritys, joka tarjoaa kuluttajille ja erityisesti pk-yritysten tarpeisiin suunniteltuja tietoliikenne- ja IT-ratkaisuja.
Yhtiön vahvuuksia nopeasti muuttuvilla ICT-markkinoilla on vankka, yli 125 vuoden kokemus tietoliikennealalla.
AinaCom integroi alan johtavien toimijoiden kärkituotteet ja -palvelut valmiiksi kokonaisuuksiksi ja tekee niiden hankkimisesta ja käytöstä helppoa kattavilla tukipalveluilla sekä selkeällä hinnoittelulla.
Media- ja tietojärjestelmäpalveluja tuottavan konsernin liikevaihto vuonna 2008 oli 105,3 miljoonaa euroa ja sen palveluksessa oli noin 500 henkilöä.

Tolokkua vaille toimiva systeemi tämä kilipailu

Reisbookin kaveri (ei Facebookin kaveri) osallistui pohjoisessa kylätappeluun. Vastapuolen isännät olivat enemmän vatsapuolen miehiä ja sen verran tuulivoimalalle sukua, etteivät heillä hatut tahtoneet pysyä päässä. Korjasivat nimittäin ehtimiseen lippistensä asentoa ja nostelivat housujaan kaksin käsin, että ollaan oikeinkin korstoja. Kuulin oman kylän poikien aluksi heittäneen hermotipat, nimittäin doping-testin antoivat jo ennen kisailua. Tappelussa kävi miten kävi, pienet ja ketterät kepittivät isompia takalistoon, kun taas isot hallitsivat areenaa kovalla mölinällä eli markkinoinnilla ja hauskuuttivat yleisöä.

Samanlaista leipää ja sirkushupia näkyy olevan bensapisnes nykyisin. Isot ottavat markkinat ja pelivälineet haltuunsa ja pitävät paljon meteliä, jotta asiakkaat eivät huomaisi, miten palvelut vähenevät ja ostosmatkat pitenevät. Kerran kuussa ne lähettävät paksun lehden välissä ilmoituksen asiakkaalle, montako euroa asiakkaalla on heidän tilillään rahaa. Lehden painaminen ja postitus tosin maksaa saman verran kuin se asiakkaan saama hyvitys, mutta pääasia, että sirkus jatkuu.

Palveleva ja letkeä paikallinen kauppias ottaa asiakkaansa hymyillen vastaan. Yhdessä tuumataan baarissa, että kyllä täytyy olla kannattavaa tuo öljy-yhtiöiden touhu, kun kuljettavat monta sataa kilometriä ja tavara ei kun halpenee. Edellisen laman liemissä keitetyt paikalliset satraapit opastavat, että eihän se kauppa ennenkään kannattanut, vaan tavarankuljetus.

Bensakilipailu on nykyisin sellaista, että kun eurolla ostaa ja viidellä markalla myypi, jää vielä melkein yhden neljänneksen verran voittoa. Paitsi länsirajalla, jossa on myytävä kymmenellä kruunulla, että kilipailu olisi tarpeeksi totista.

Lapissa ilmestyy sellainen lehti, jossa valokuvakilpailussa piti keksiä toimitusta naurattava kuvateksti. Sen kisan nimi oli Kilapilu. Bensan hintaa kuulemma tutkivat Helsingissä liitot ja viskaalit. Jos siitä ei löydy tolokkua, kannattaa muuttaa sen paikan nimi kilapiluvirastoksi. Sitten palkitaan parhaiten doping-testin yrittäjän silmään osunut kikkailija.

SEO henkilökunta

Harri Vuontelo
toimitusjohtaja
(03) 883 0620 suora
045-139 3641 GSM

Ulla Lindström
talouspäällikkö
(03) 883 0610 suora

Kari Kyllönen
kenttäpäällikkö
0400-801 017 GSM
(014) 378 2033 fax

Raimo Lehtosaari
aluepäällikkö
040-715 0439 GSM
(08) 377 100 fax

Tero Riuttamäki
projektipäällikkö
045-657 9029 GSM

Tuula Tuoriniemi
(03) 883 0615 suora
040-508 9530 GSM

Mirva Laakso
(03) 883 0611 suora

Helena Nyberg
(03) 883 0612 suora

Vuokko Öljymäki
(03) 883 0613 suora

Sähköpostiosoitteet ovat muotoa etunimi.sukunimi@seo.fi.

Tutunkauppaa Utsjoella

Utsjoen K-kauppa ja SEO-asema vaihtoi omistajaa lokakuun alussa, kun **Susanna** ja **Kari Westerlund** ryhtyivät kauppiaiksi.

- Vaihdettiin alaa ja siirryttiin kaupan pitoon. Merja ja Reijo Husulla oli ollut jatkajan hakeminen jo pitempään meneillään, ja pikku hiljaa keväällä muotoutui ajatus omistajanvaihdoksesta. Lopulta löysimme ratkaisun, ja neuvottelut johtivat tulokseen loppukeväästä. Kaupat tehtiin syksyllä, kun paperityöt oli saatu hoidetuksi, ja liikkeen otimme vastaan 1.10.2009, Susanna Westerlund kertoo.
Aikaisempi Westerlundien yritys, Hotelli Pohjantuli on siirron myötä etsimässä jatkajaa. Bensiinikauppa tuli pariskunnalle uutena toimialana, mutta vähittäiskauppa oli monellakin tavalla tuttua elintarvike- ja alkoholisäädöksineen.

Reijo ja Merja Husu hymyilevät, sillä he ottivat vaihdoksen jälkeen suunnan Pertunmaalle. Reijo ehti toimia kauppiaana 30 vuotta. Uusi kauppias Susanna Westerlund oikealla.

- Elintarvikepuoli on hotellipuolelta tuttua, ero vain on, että hotellissa myytiin ruoka lautasella, mutta nyt asiakas vie sen itse kotiin, Susanna Westerlund kuvaa hyvällä huumorilla toimintaympäristönsä muutosta.

Oma kylä pyörittää putiikkeja

Utsjoella K-Extra muuttui K-marketiksi, joka oli Ruokakeskon ketjumuutoksen periaatteiden mukainen ratkaisu. Kaupan tunnistenimenä on seudulle osuvasti Hillajänkä. Lapin kaupallisesta tilanteesta uudella kauppiaalla on lohdullinen näkemys:
- Ravintolapuolella se vähän näkyy, mutta henkilökohtaisesti olemme tyytyväisiä, eikä Norjan puolen kaupan romahtaminen täällä kovin paljon vaikuttanut. Oma kylä pyörittää pieniä putiikkeja siinä missä ennenkin, hän tuumii.

Kaupassa on Susannan ja hänen miehensä Karin lisäksi kolme työntekijää. Aukioloajat ovat talvikaudella arkisin klo 9-18 ja lauantaisin klo 9-15. Kesällä myydään myös sunnuntaisin ja iltaisinkin pitempään.
- Kyläläiset ovat tosi mielissään, kun on tullut joku tuttu pitämään kauppaa.

Matkustavaisille tiedoksi, että bensiini maksoi lokakuun lopussa 2009 Utsjoen kirkolla 1,46 euroa litralta, ja rahtia on hinnassa useampi sentti, sentään lähes 600 kilometrin päähän varastolta. Kauppiaalle polttoainemyynti on oheispalvelu, toki tarpeellinen kuten niin monilla liikepaikoilla pohjoisessa. Utsjoella on kaksi kauppaa, ja molempien pihalla on tätä nykyä SEO:n mittarit, kuten myös Nuorgamissa ja Karigasniemellä on laita.

Utsjoki lyhyesti

Utsjoki (pohjoissaameksi Ohcejohka) on Suomen pohjoisin kunta, jossa asuu runsaat 1.300 ihmistä. Utsjoki on maamme ainoa saamelaisenemmistöinen kunta.
Kunnan kylät ovat kirkonkylä, Outakoski (Vuovdaguoika), Karigasniemi (Gáregasnjárga) ja Nuorgam (Njuorggán). Asutus on keskittynyt pääsääntöisesti Suomen ja Norjan välisen rajajoen, Tenon (Deatnu ~ iso virta) varrelle. Saamelaiset olivat pitkään alueen ainoita asukkaita, kunnes viime vuosisadan loppupuolella alkoi voimakas suomalaistuminen. Nyt Utsjoen kunnan asukkaista enää noin puolet puhuu saamea äidinkielenään.
Itsenäiseksi kunnaksi Utsjoki muodostettiin vuonna 1876. Kalastus, poronhoito ja karjatalous sekä metsästys ja marjastus turvasivat elannon silloisille utsjokelaisille. Utsjoen työpaikoista on alkutuotannossa enää joka kymmenes, kun taas yksityisten tai julkisten palveluiden piirissä on kolme työpaikkaa neljästä.